
СПРАВЖНІ ГЕРОЇ

ІРИНА БОБК

**ВІКТОР
ГУРНЯК**

Харків
«Фоліо»
2022

*Присвячується Юстині Гурняк,
доньці Героя України Віктора Гурняка*

— Хлопці, треба вивезти нашого з «сірої» зони... — вбіг у розташування до «айдарівців» запилужений і захеканий боєць-доброволець, ймовірно, також із «Айдару».

— Із сірої зони? — запитав хтось із «айдарівців», які були «на базі» й саме оглядали з Вітьком нові чотири машини, які «Гартік» (Віктор Гурняк) «пригнав» з Європи, підремонтував у Києві й привіз для бойових завдань батальйону. — Що він робить у «сірій» зоні?

— Круто, в тих автівках Вітя переробив так, що є підніжка, щоб вчепитися за машину і їхати назовні, — втішився хтось із вояків.

— А ще багажник який крутий: можна десять людей там запхати й зсередини відкрити, — з такими ж враженнями вигукнув інший.

— Хлопці, ну! — нагадав про себе запилужений доброволець.

— Друже, а звідки вивезти? Сутінки ж... — зреагували на нього бійці.

— Був бій, ми відступили з позицій, а один наш боєць залишився там, його треба вивезти! — пояснював надвечірній гість і показав на карті звідки треба забрати його побратима.

— Ого... — не забарилася реакція на таке дивне вечірнє прохання. — Там же дорога наскрізь прострілюється вдень, то що там робиться вночі.

— Але його ж треба забрати! Треба на машині туди виїхати, — не відступав від свого боєць.

— Якийсь він «мутний»... — прошепотів хтось із журналістів.

— Треба вивезти... — неохоче додали «айдарівці» й продовжили займатися своїми справами, не особливо проявляючи ентузіазму їхати в сутінках в прострілювану зону за луганським Щастям.

— Ну то я вивезу! Вже треба їхати? — зголосився Віктор.

— Так, треба їхати «по темному», щоб нас не засікли, — пояснював доброволець.

— Добре! — жваво погодився «Гартік».

— Вітя, ти здурів? Вночі туди їхати з людиною, яку не знаєш. — застеріг його друг-фотокор Петро Задорожний.

— Це — ризик, Вітьок, — спокійно додав інший Вікторів друг-фотокор Маркіян Лисейко.

— Ну я ж зголосився, пообіцяв, та й тачка в мене прохідна (один із волонтерів віддав Вікторові після Революції Гідності авто на 9 пасажирських місць марки GMS. — *Авт.*). — наче виправдовувався Вітя.

— Ми туди і назад — підбадьорив усіх доброволець, який прохав забрати друга.

— Ох, Вітьок... — зітхнув Петро і вхопився руками за голову.

Віктор із добровольцем сіли в авто «Гартіка» й рушили в «сіру» зону забирати бійця. На щастя, через кілька годин хлопці втрьох повернулися.

У цій історії — увесь Віктор. Авантюрист — так його здебільшого характеризують друзі. Віктор хотів зробити усе можливе й неможливе, а коли це стосувалося чиєсь безпеки чи життя — тим більше. Його життя від дитинства й до загибелі сповнене авантюр, романтики, пригод і часто вар'ятських історій. У книзі — якраз про це.

ДИТИНСТВО, СЕЛО ТА «ОЙ, У ЛУЗІ ЧЕРВОНА КАЛИНА»

«Ми вдячні Богові, який нагородив нас таким сином — дитиною, від якої ми з батьком завжди черпали тепло і натхнення, дитиною, яка наповнювала нас світлом і любов'ю і дотепер та любов живе в наших серцях».

Марія Гурняк, мама Віктора

Віктор тішився, що в його свідоцтві про народження та й паспорті згодом — саме село Городниця Гусятинського району, що на Тернопільщині. Завжди казав і сестричці, і друзям у Пласті, як багато йому дало його село, як загартувало й скільки всього навчило. На час народження Віктора його батьки — Петро та Марія мешкали власне у Городниці, у батьків Петра. А народжувала його мама вже в Тернополі. І з цим — цікава історія, яку переповідає мама:

«Фактично ж він народився в пологовому в Тернополі. А через кілька днів мене із синочком забрали назад до Городниці. Спершу мав Петро до Тернополя за свідоцтвом про народження їхати, але вийшло так, що виписали документ у селі. І Вітя малим питав, чого в Олі написано Тернопіль, а в мене Городниця, то ми йому пояснювали ту історію і все він так голову догори підносив і каже щасливо “так, я народився в Городниці”».

Маленький Вітя швидко став на ноги й почалапав в 9 місяців, а за рік вже почав говорити, згадує мама — пані Марія: «У нас колись була така книжка, не знаю, де вона, може в селі? Ох, мені так шкода, що не могу її зараз знайти. Колись не було

так багато гарних книжок для дітей, а то дійсно гарна була: груба така й там були всі звірі, рибки, пташки... І він перекидав ті сторінки великі, здавалося, більші за нього, малечу, і знав всіх тих тварин і називав. І була там видра. І він ніяк не міг вимовити те слово. І вже як сидів гортав і знав, що там має бути та видра, то неохоче перевертав на ту сторінку. А я бачу те й кажу “Вітя, та давай перевернемо назад, на ту тваринку, ну вчися”. Він скривився, перегорнув і каже “вид’я”.

Олічка, коли народилася, то для нього то було якесь таке невимовне щастя. Не було ревнощів, то була для нього “ляля”. “Ляля Оля”. Він її так і назвав. Я дуже хотіла назвати Юлею, бо мою маму так звати, а Петро хотів Софія, Зося, як його маму».

І от бабуся в гості приїздить і питає:

— Як нашу дівчинку назвемо?

— Хочу, мамо, Юля назвати.

— Марійко, та не треба, я так то своє ім’я не люблю...

Вітюшка, а хто то такий в колисочці?

— Ляля, — відповів Вітя.

— А як лялю звати? — питає бабуся.

— Ляля Оля.

— Оля! — підхопила бабуня і взяла баночку зі свяченою водою. — Во ім’я отця, і сина, і святого духа. Амінь. Буде Оля.

Так і назвали. Тож сестричку, впевнені батьки, назвав Олею саме Вітя.

«А як мали з Олічкою років 5-6, то був випадок такий... досі його як тепер пам’ятаю, — пригадує мама. — Ми ж працювали в Тернополі, а малих лишали в селі, до першого Вітіного класу вони були біля бабці з дідом, поки ми не отримали в Тернополі квартиру. І ми приїздимо в село з роботи й чуємо, що хтось коло хати співає. Думаю “шо то за співи такі?”. Вихо-

джу й бачу, що то вони стоять біля такої “пісочниці” й співають “Ой у лузі, червона калина”. Ще тих букв не вміли вимовляти, а співали. Вітя Олі помагав, як вона щось забувала, вона йому, і так співали. Думала, звідки то вони знають, питала, хто то їх навчив, а вони усміхалися і казали “самі навчилися”. Певно як на празники ходили, родина збиралася велика, то й співали, а вони слухали й запам’ятовували».

Ще бувши малечою, у Городниці, дуже любив Вітя до церкви ходити й сам захотів прислужувати. І коли його взяли допомагати в церкві, то дуже тішився, що має таку почесну місію. На Празники в селі, у недільні служби малий Вітя біг вранці до церкви.

«Давав йому священник відро й кропило, та й ходили кропити, — усміхаючись, згадує Вікторів батько, пан Петро. — І все священник йде вперед, бере то кропило, і Вітя за ним. Навіть є фотографія в Городниці, як він з тим відром коло отця. А як то так він став прислужувати? То якось в селі треба було комусь то відро нести, а не було кому й він підбіг скоренько, а малий ще був, до школи не ходив, взяв то відро й помагав священнику. І так воно йому сподобалося, що попросив прийти до церкви й помагати. І неділями завжди був в церкві: то під Євангелію виставити... О, а як він тішився, як йому кадило доручали. Потім каже мені “тату, а я сам кадило розпалював”».

Тієї місії при церкві Віктор не полишив і коли перебрався з батьками й сестричкою до Тернополя. Коли батьки отримали в Тернополі квартиру в мікрорайоні «Аляска» (таку назву ця частина міста отримала, бо мікрорайон розміщений найдалі від центру, тут здебільшого 9-ти та 5-типоверхові будинки 1980-90-х років. — *Авт.*), то церкви поруч не було, але біля самого дому була капличка, яку встановив отець Володимир

Гринда, його родина і парафіяни. Тож Вітя із початкової школи прислуговував у церкві святого архистратига Михаїла УГКЦ, що трохи далі від дому, але до якої ходила Вітіна сім'я. А невдовзі біля каплички постала й церква — сьогодні Церква Всіх Святих Українського Народу — і Віктор почав у ній прислужувати.

Батько пригадує такий випадок, як Віктор уособливив вшанування Плащаниці (полотно великого розміру із зображенням Ісуса Христа, що лежить у гробі; у православному обряді плащаниця Ісуса Христа виноситься і виставляється на середину храму під час богослужінь Страсної П'ятниці та Великої Суботи, а плащаниця Богородиці — при богослужінні Успіння. — Авт.) перед Великоднем у капличці: «Як ото люди до Плащаниці йдуть, а навколо так тихо-тихо й всі стоять в черзі до плащаниці. То Вітя казав “так сумно, люди підходять, моляться, стають на коліна...” І ото він взяв касету, бо тоді ще касети були, де пташки співають. Приніс до каплички й включив спів тих пташок. І ото люди йшли до Плащаниці під той спів. І дуже був задоволений отець Володимир, що так в капличці гарно. Ото там він прислуговував. Ну а потім вже тут в Церкві».

«А потім вступив до Братства Матері Божої Неустанної Помочі. — додає пані Марія. — Ми всі тоді вступили. Пам'ятаю, першими — ми з чоловіком, а тоді і Вітя сказав, що й він хоче. Та й вступив до братства. Все його цікавило. Встав і побіг. Не оглянешся, він попід ліс вже десь пішов, бо як з хати вийти, то недалечко там лісочок був. І він то все так якось сприймав, оте сонце, небо, природу, так ніби то якість неймовірне. Каже — та ви подивіться яке сонце, ми знизуємо плечима, мовляв, та зви-чайне собі сонце. А він захоплено на небокрай дивиться і каже “та ви подивіться, яке воно гарне...”».

ЗМІСТ

Дитинство, село та «Ой, у лузі червона калина»	5
Тернопіль, школа й перша «нічна стійка»	12
«Гей, пластуни, гей, юнаки!»	16
Історія про фісташкового «Запорожця»	39
ФЕД-5, Ай Петрі, «Свинячий грип» і Циганський табір	46
Помаранчева революція: тату, то — патріотизм	56
Політика на смак: «Пора» і ФРГ	59
Остап	64
Я одружуюсь	67
«Гартік» в кіно	81
Революція Гідності	88
Щоденник «Гартіка». Революція Гідності	97
Крим	105
Щоденник «Гартіка». Крим	113
Дорога на фронт	117
Італія, 900 касок і торговець зброєю	136

7 горнят кави й остання дорога на Схід	142
32 блокпост: останній бій «Олігарха»	146
Щоденник «Олігарха». Війна	165
«Вітьок, зачекай...»: вшанування «Гартіка»	177
Листи до Вітька	185